

*Yaşayan Kur'ân Hazreti
Peygamber, Ali AKYÜZ,
A Kitaplar, İstanbul 2003,
495 sayfa*

Bugüne kadar Hz Peygamberin hayatı ve onun nitelikleri üzerine birçok kitap yazılmıştır. Bu çalışmada da Hz Peygamber'in hayatı ve onun üstün nitelikleri Kur'ân âyetlerinin ışığında ve edebî bir üslûpla anlatılmaktadır. Benzerlerine göre farklı bir üslûba sahip olan bu kitapta yazar âyetlerin ifade ettiği mânaları edebî bir dille günümüz Türkçe'sine aktarmıştır.

Giriş ve üç bölümden oluşan kitapta yazar, Hz. Peygamber'i beşerî kimliğinden soyutlayıp melek hüviyetine büründüren ifrat ve sıradan bir insan derecesine indiren tefrit boyutlarındaki yaklaşım tarzlarından uzak kalarak Resûlullah'ın örnek şahsiyeti üzerinde yoğunlaşmıştır.

Yazar bu çalışmasında “Onun ahlâkı Kur'ân'ın ta kendisiydi” şeklindeki tesbitten de yola çıkarak âyetler ışığında Hz. Peygamber'in ahlâkının detaylarını belirlemeyi amaçlamıştır. Bunu yaparken konuyla doğrudan ilgili birkaç âyetle yetinmeyip bir bütün olarak Kur'ân'ın penceresinden bakarak Hz. Peygamber'in soyut bir resmini çizmiştir ve kitap bu yönüyle özgündür.

Kitapta âyetler nüzûl sırasına göre verilerek Hz. Peygamber'in örnek kişiliğinin ve yaşadığı erdemli hayatın tarihî seyri de betimsel bir tarzla Kur'ân'ın diliyle anlatılmıştır.

Giriş bölümünde (19-45) **üsve-i hasene** (güzel örnek) olan Hz. Peygamber'in örnek şahsiyet olması hususunda genel bilgiler verilmiş, Kur'ân'ın Resûlullah'a yönelik hitap şekli örnek âyetlerle anlatılmıştır. Hz. Peygamber'in gerek bireysel gerekse sosyal konumu itibarıyla insanlarla ilişki şekillerinin ilgili âyetler çerçevesinde dile getirildiği giriş kısmında ayrıca, Kur'ân'da “**de ki**”, “**de**” ve “**söyle**” emirleriyle ifade edilen seslenişlerle Resûl-i Ekrem aracılığıyla insanları çeşitli erdemlere ulaştırılma amacının işlendiği fikri üzerinde durulmuştur.

Birinci bölümde (45-114) yazar bilgi, iman, güven, kulluk ve ibadet, dua, bağışlanma, tevekkül ve sığınma gibi kavramlar çerçevesinde Hz. Peygamber'in

misyonunu ele almakta ve her bir misyonu edebî bir üslûpla sunduğu âyet meâlleriyle işleyerek okuyucuya geniş bir perspektif kazandırmıştır. Meselâ bilgelik misyonu “**oku**” emriyle, ibadet misyonu “**yalnız ona kulluk edenlerden ol**” emriyle örneklendirilmiştir.

Misyon başlıklı birinci bölümde Hz. Peygamber'in tebliğinin **neliği** ve **he-defi** üzerinde duran yazar, **Vizyon** başlığını taşıyan ikinci bölümde tebliğinin **nasıllığını** ele almıştır. Bu maksatla bu bölümde (114-246) Hz. Peygamber'in şahsiyeti, görünümü, giyim-kuşamı, karakteri ve erdemleri üzerinde yoğunlaşmıştır. Özellikle tebliğ muhataba ulaşması ve onda etki bırakması açısından bu nitelikler üzerinde durulmuş, ayrıca “biz sana hikmeti verdik” âyeti gereğince tebliğ sanatına sahip olmanın önemi vurgulanmıştır.

Bu bölümde Hz. Peygamber'de bulunan ve bulunması gereken özelliklerin onun şahsında tüm müslümanların sahip olması gereken özellikler olduğu hususu üzerinde de durulmuş ve bu konuyla ilgili birçok âyet okuyucunun dikkatine sunulmuştur. Ayrıca bu bölümde, Hz. Peygamber'in hilyesi ve şemâilî mükemmel yaratılışın bir örneği olarak verilmiş, onda bulunan vefa, dürüstlük, sabır, cömertlik gibi güzel niteliklerin müslümanlar tarafından örnek alınması gerektiğine âyetlerin diliyle dikkat çekilmiştir.

Yazar Hz. Peygamber'in aksiyonundan ve tebliğinin niteliklerinden bahsettiği üçüncü bölümde (247-465) ilk olarak, onun mesajının yöresel ve beşerî farklılıklara müsamaha gösterip hoşgörülü davrandığı için evrensel bir niteliğe sahip olduğunu, **ortak insanî erdemleri** vurguladığını ortaya koymaktadır. Bu bölüm tebliğde zaman ve mekâna göre üslûp tercihi dikkat çekmiş ve bu konuda Hz. Peygamber'i yönlendiren âyetlerden örnekler sunmuştur. Üçüncü bölümün sonunda ise tüm peygamberlerin insanlara aynı hakikati sunduğu tezinden hareketle tebliğ sürekliliğine dair örnekler sunulmaktadır.

Kitabının genel bir değerlendirmesini içeren **sonsöz** bölümünde ise yazar, yine âyetlerin ifadelerinden yararlanarak Hz. Peygamber'in özelliklerini edebî bir üslûpla özetlemiş ve kendi gözünde canlandırdığı peygamberi şiirsel bir dille okuyucuya aktarmıştır.

Kur'ân'ın tanımladığı peygamberi tanıtmayı amaçlayan yazar bu amacına, anlaşılır ve sade bir dille verdiği âyet tercümeleriyle ulaşmıştır diyebiliriz. Ayrıca Hz. Peygamber'in hayatının **misyon**, **vizyon** ve **aksiyon** gibi başlıklar altında kategorize edilerek sunulması, konunun günümüz insanınca daha iyi anlaşılmasına katkıda bulunmaktadır.

Ali AYTEN, Arş. Gör.

MÜ İlahiyat Fakültesi